

Таким чином, для підприємств галузі більш доцільним є синергетичне поєднання класичного маркетингу та digital-маркетингу, оскільки такий підхід дозволяє створити багаторівневу комплексну маркетингову стратегію, яка поєднуватиме різноманітні канали взаємодії з клієнтами. Цей підхід сприятиме максимізації охоплення цільової аудиторії, посилюватиме імідж бренду і забезпечуватиме ефективніше управління споживчими очікуваннями завдяки інтеграції традиційних і цифрових інструментів.

Список використаних джерел:

1. Tourism Marketing Benchmarks. *Promodo*. URL: <https://www.promodo.com/blog/tourism-marketing-benchmarks> (дата звернення: 23.10.2024)
2. Avey Ch. The Power of Omnichannel Marketing to Drive Growth for Hotels. *Hospitalitynet*. URL: <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4122130.html> (дата звернення: 23.10.2024)

Воронкова В.Г.

*доктор філософських наук, професор,
завідувачка кафедри управління
та адміністрування,*

*Інженерний навчально-науковий інститут ім.Ю.М.Потебні Запорізького
національного університету*

Череп А. В.

*доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Запорізький національний університет*

Нікітенко В.О.

*доктор філософських наук, професор, професор кафедри управління
та адміністрування,*

*Інженерний навчально-науковий інститут ім.Ю.М.Потебні Запорізького
національного університету
(м.Запоріжжя, Україна)*

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК STARTUP-ПРОЄКТ У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЕПОХУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Екологічний відповідальний туризм як startup-проект у сфері сталого розвитку в епоху діджиталізації акцентує увагу на збереженні навколишнього середовища, культурної спадщини та покращенні умов життя місцевих громад. Основною метою startup-проекту є забезпечення сталого розвитку, який враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти. Екологічний туризм підтримує розвиток природоохоронних програм, фінансування заповідників та національних парків, є важливим аспектом розвитку сучасної туристичної індустрії. Екологічний і відповідальний туризм вимагає усвідомленого підходу

як з боку туристів, так і з боку бізнесу, щоб забезпечити збереження природних ресурсів та культурної спадщини для майбутніх поколінь.

Екологічний відповідальний туризм як startup-проект - форма туризму, яка орієнтована на збереження навколишнього середовища, мінімізацію негативного впливу на природу та культурну спадщину, підтримку місцевих громад. Основними принципами є сталий розвиток, охорона біорізноманіття, раціональне використання природних ресурсів та сприяння соціально-економічному розвитку регіонів. Відповідальний туризм також передбачає участь туристів у волонтерських програмах та підвищення обізнаності про екологічні питання, він не лише сприяє збереженню природних ресурсів, але й підвищує рівень усвідомленості туристів щодо екологічних викликів, акцентує на необхідності мінімізувати свій екологічний слід під час подорожей, використовуючи ресурси ефективно, підтримуючи екологічно чистий транспорт, зменшуючи відходи та використання пластику. Цей вид туризму також передбачає залучення до місцевої економіки та підтримку культурних традицій. Відповідальні туристи віддають перевагу малим, місцевим підприємствам, що підтримують сталий розвиток регіону та забезпечують рівноправне співіснування між туризмом і місцевими жителями.

Крім цього, екологічний туризм підтримує розвиток природоохоронних програм, фінансування заповідників та національних парків, сприяє розробці нових стандартів та ініціатив для зменшення негативного впливу на довкілля, таких як енергозбереження, переробка відходів та впровадження відновлюваних джерел енергії. Екологічний відповідальний туризм акцентує увагу на збереженні природних ресурсів, культурної спадщини та соціальної справедливості в процесі туристичної діяльності. Ця концепція передбачає активну участь туристів, туристичних компаній та місцевих громад у забезпеченні сталого розвитку.

Основною метою екологічного відповідального туризму є забезпечення сталого розвитку, який враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти. Слід відмітити авторів, які розробляють цю тему: 1) Петро Ніколаус (Petr Nikolaus) - чеський дослідник, який працює над концепціями сталого розвитку та екологічного туризму в Центральній Європі. 2) Маргарет Л. Джарвіс (Margaret L. Jarvis) - авторка книг і статей про відповідальний туризм, зокрема в контексті його впливу на місцеві громади в Європі. 3) Роберт МакСкорі (Robert McSweeney) - експерт з питань сталого розвитку, що активно досліджує взаємозв'язок між екологічним туризмом та охороною навколишнього середовища. 4) Джуді Бенсон (Judy Benson) - авторка, яка вивчає вплив відповідального туризму на збереження культурної спадщини та екосистем у Європі. 5) Крістіан Шмідт (Christian Schmidt) - німецький науковець, який розробляє концепції екологічного туризму, зокрема в контексті гірських регіонів. 6) Сара Міллер (Sarah Miller) - дослідниця, що спеціалізується на сталому розвитку в туризмі, особливо в контексті впливу туризму на навколишнє середовище. 7) Анна Пекарська (Anna Pekarska) - польська авторка, що розкриває екологічний туризм у контексті збереження природних ресурсів та біорізноманіття.

Всесвітня туристична організація ООН (ЮНВТО) оголосила 2017 рік «Роком сталого розвитку туризму», що подорожі не завдадуть шкоди навколишньому середовищу. З того часу часто вживаються подібні терміни, такі як стійкий туризм, екологічно чисті подорожі, екотуризм, зелені подорожі тощо. Стійкий туризм чи стійка подорож підкреслює не лише турботу про навколишнє середовище, а й екологічне середовище, соціальну культуру та місцевий баланс. Згідно з ЮНВТО, із трьох економічних сторін стійкий туризм визначається як туристичний підхід, який задовольняє потреби туристів, промисловості, навколишнього середовища та місцевих спільнот після повного розгляду поточних та майбутніх економічних, соціальних та екологічних наслідків. ЮНВТО вважає, що захист довкілля та збереження біорізноманіття, повага до соціальної культури та цінностей місцевих спільнот, створення можливостей для працевлаштування та економічного доходу у суспільстві, а також справедливий розподіл економічних вигод – усе це є ключовими елементами сталого відповідального розвитку індустрії туризму.

У 2015 році Організація Об'єднаних Націй оголосила «Мета сталого розвитку (ЦУР) до 2030 року». Цей 15-річний план містить 17 цілей: ліквідація бідності, викорінення голоду, здоров'я та добробут, якісна освіта, гендерна рівність, чиста вода та санітарія, доступна та чиста енергія, відповідні робочі місця та економічне зростання, індустріалізація, інновації та інфраструктура, скорочення нерівності, стійкі міські та сільські райони, відповідальне споживання та виробництво, боротьба зі зміною клімату, збереження морської екології, збереження регіональної екології суші, мир та справедливість, як і надійні системи та різноманітні партнерства. Ці 17 дій охоплюють 169 детальних цілей, намагаючись дозволити всім учасникам дотримуватися цілей та працювати разом для досягнення можливості сталого розвитку [1, с.370-388].

Під час спалаху CITS у 2020 році кількість сміття в Тайдуні збільшилася на 500 метричних тонн у червні та липні порівняно з тим самим періодом попереднього року. Згідно зі статистикою Тайванської операції зі збирання пляжів ICC 2020 року, учасники прибрали 31 тону сміття вздовж 54-кілометрової берегової лінії. Відходи, 75,7% яких становлять одноразові харчові відходи. Видно, що такі проблеми, як вивіз сміття та охорона навколишнього середовища, спричинені великою кількістю туристів, також є екологічними кризами, з якими стикається сучасність.

Екотуризм - це форма стійкого туризму, основна мета якого - сприяти розвитку відповідального туризму в районах природної краси, де мешкає дика природа, ліси та корінні народи. Екотуризм, як частина природного туризму, приділяє особливу увагу екологічно чистому розміщенню, транспорту, зеленій енергії, переробці відходів, утилізації твердих відходів, використанню місцевих продуктів, продажам, наданню гостям нових послуг. Відповідальний туризм прийнятий як підхід до забезпечення міцної співпраці та підтримки з боку місцевих спільнот у динамічних економічних зв'язках. Будь-то спільнота, туристи, оператори розміщення, туроператори або місцеві сувенірні магазини, кожен повинен усвідомлювати свою відповідальність та зобов'язання як

відповідальний партнер у захисті первозданної краси місць екотуризму, дотримуючись етичної практики та сприяючи місцевому розвитку. Крім того, незаконна торговельна практика, експлуатація жінок і дітей, витік доходів тощо є одними з найпоширеніших проблем, які залишають чорні шрами на екотуризмі. Все це вимагає розвитку екологічного відповідального туризму (Табл.1)

Таблиця 1

Ключові аспекти концепцій екологічного відповідального туризму

№ з/п	Напрямок розвитку	Ключові аспекти концепцій
1	Сталий розвиток	Орієнтація на збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь. Це передбачає використання екологічно чистих технологій, зменшення викидів вуглецю та раціональне використання води та енергії, забезпечення балансу між економічними, соціальними та екологічними аспектами розвитку, щоб зберегти природні ресурси та культуру для майбутніх поколінь.
2	Збереження біорізноманіття	Підтримка екосистем та захист видів, що знаходяться під загрозою зникнення. Це може включати участь у програмах охорони природи, спостереження за птахами або екскурсії в природні резервати.
3	Підтримка місцевих спільнот	Включення місцевих жителів у туристичну діяльність, сприяння розвитку місцевих підприємств, ремесел та агротуризму
4	Розвиток місцевої економіки	Екологічний відповідальний туризм заохочує до розвитку місцевої економіки через купівлю товарів і послуг у місцевих виробників. Це може включати підтримку ремісників, фермерів, готелів та ресторанів, які використовують місцеві продукти.
5	Екологічно чисті засоби пересування	Використання велосипедів, електромобілів або пішохідних маршрутів для зменшення викидів вуглецю.
6	Зменшення впливу на навколишнє середовище	Зменшення негативного впливу туризму на навколишнє середовище, включаючи зменшення викидів CO ₂ , відходів і забруднення. Це може бути досягнуто через екологічні транспортні рішення, такі як велосипеди або громадський транспорт.
7	Вибір екологічних місць проживання	Підтримка готелів та хостелів, що дотримуються екологічних стандартів, мають сертифікати сталого розвитку і пропонують екологічно чисті послуги.
8	Волонтерські програми:	Участь у проектах з охорони навколишнього середовища, таких як прибирання пляжів, висадка дерев або допомога у відновленні природних середовищ.
9	Культура і традиції	Екологічний відповідальний туризм прагне зберегти і поважати культурну спадщину, традиції та звичаї місцевих громад. Це включає залучення місцевих жителів до туристичних програм і повагу до їхніх цінностей.
10	Відповідальне використання	Туристи заохочуються до використання ресурсів (води, енергії) більш ефективно, зокрема через обмеження споживання,

	ресурсів	повторне використання та переробку.
11	Збереження природних ресурсів	Зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та забезпечення сталого розвитку регіонів.
12	Покращення якості життя місцевих жителів:	Створення робочих місць, розвиток місцевої економіки і підтримка культурних традицій.
13	Освітній аспект	Екологічний туризм інформує туристів про важливість збереження природи та екосистем. Це може включати: проведення екскурсій з гідами, які мають знання про місцеву флору і фауну, виставки, інформаційні панелі та лекції про охорону природи.

Таблиця 1 сформована авторами

Екологічний відповідальний туризм не тільки підтримує розвиток природоохоронних програм, але й сприяє сталому розвитку, економічному процвітанню місцевих громад, збереженню біорізноманіття. Екологічний відповідальний туризм постійно еволюціонує, і в останні роки з'явилися нові тенденції та практики, які підкреслюють зростаючу свідомість туристів та операторів щодо охорони навколишнього середовища та сталого розвитку. Багато туристичних компаній і готелів почали отримувати еко-сертифікації, які підтверджують дотримання екологічних стандартів. Це забезпечує туристам можливість вибору відповідальних постачальників послуг. Наприклад, програми сертифікації, такі як Green Key, EarthCheck і Rainforest Alliance, допомагають визначити екологічно чисті підприємства. Сучасні технології, такі як блокчейн, IoT (Інтернет речей) і великі дані, починають використовуватися для оптимізації ресурсів у туристичній галузі. Це включає моніторинг споживання води, енергії та відходів, ефективне управління логістикою, що зменшує викиди CO₂. Багато екологічних туроператорів підтримують місцеву економіку, заохочуючи туристів купувати продукти, виготовлені місцевими жителями, відвідувати фермерські ринки. Це допомагає зберегти культурну спадщину та традиції. Останнім часом з'явилися ініціативи, спрямовані на збереження біорізноманіття через відповідальний туризм, що може включати участь туристів у проектах з відновлення екосистем, наприклад, у висадці дерев або очищенні територій [2, с.275-282].

Таким чином, екологічний відповідальний туризм став більше орієнтований на співпрацю з місцевими громадами, включає спільні ініціативи, де громади мають можливість брати участь у формуванні туристичних маршрутів, забезпечує їм додатковий дохід і контроль над природними ресурсами. Багато туристичних компаній впроваджують принципи "нульового відходу", що включає повторне використання, переробку та зменшення відходів, стає стандартом для готелів, ресторанів та туристичних атракцій. Зростає популярність «відповідальних подорожей», які передбачають використання менш ресурсомістких варіантів транспорту, таких як велосипеди та електромобілі, а також короткочасні відстані для зменшення викидів. Ці нововведення свідчать про зростаючий інтерес до екологічного відповідального туризму як способу підтримки охорони навколишнього середовища та сталого

розвитку, що приносить вигоду не лише туристам, але й місцевим громадам і природі.

Список використаних джерел

3. 1. Voronkova Valentyna, Nikitenko Vitalina, Oleksenko Roman, Cherep Alla, Cherep Oleksandr, Halina Harbar. The Creative Development of Green Ecotourism Concepta sa Sustainable Development Factor . Revista dela universidad del ZULIA. 3ª época. Año15, N^o42, 2024. P.370-388. URL: DOI: <https://doi.org/10.46925/rdluz.42.21370>

4. 2. Cherep Alla, Voronkova Valentyna, Venherska Natalia. European Practices of Rural Green Tourism: Challenges and Prospects. Baltic Journal of Economic Studies, 9(5), 2023. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2023, P. 275-282. URL: DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-5-275-282>

Гарбар Г. А.

*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри готельно-ресторанної справи
та організації бізнесу
Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв Україна*

Воронкова В.Г.

*доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри управління та адміністрування,
Інженерний навчально-науковий інститут
ім. Ю.М.Потебні Запорізького національного університету
м.Запоріжжя, Україна*

Олексенко Р. І.

*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри філософії, політології та психології,
Центральноукраїнський державний університет імені В. Винниченка
м.Кіровоград, Україна*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА СТАРТАПИ КРЕАТИВНОГО СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ДРАЙВЕР ЗМІН І СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ

Діджиталізація та стартапи у сфері туризму та гостинності як інноваційний драйвер змін і стратегічний інструмент розвитку індустрії створюють нові можливості для розвитку галузі, підвищення ефективності обслуговування та покращення досвіду туристів. Діджиталізація змінює спосіб, у який люди подорожують, обирають місця для проживання, планують маршрути та отримують інформацію про подорож. Стартапи активно використовують новітні технології, такі як штучний інтелект, блокчейн, доповнена реальність та великі дані, для створення інноваційних рішень, які задовольняють сучасні потреби клієнтів. Креативний сільський туризм - це інноваційний підхід до розвитку туристичних послуг у сільській місцевості,